

Rinze Ijbema – Zondag 32

[1] Hoe streng is jouw God?

Toen ik een kind was, had ik best een strenge God. Gelukkig was Hij meer dan alleen maar streng, Hij was bij voorbeeld ontzettend trouw en zorgde ook heel goed voor me. Maar Hij was ook best streng. Ze zeiden dat Hij alles zag wat ik deed, ook alle foute dingen. Dus moest je elke dag je zonden belijden en om vergeving vragen, eerlijk is eerlijk, anders bleef Hij boos. Maar er waren eerlijk dagen dat ik zelf niet kon bedenken waar ik de mist in was gegaan. Maar daar was een oplossing voor: dan was het feit dat ik me geen zonde herinnerde zelf al een zondige gedachte, waarvoor ik vergeving kon vragen. Probleem opgelost. Best een strenge God.

Geen God die je vandaag nog kunt verkopen, denk ik. Kijk, voor veel mensen spreekt het niet vanzelf dat God bestaat. En als Hij wel bestaat, dan moet Hij niet te veel eisen stellen, want dan wordt Hij zomaar afgekeurd. Het lijkt wel een beetje op The Voice of Holland. [2] Wij zijn de jury en zitten met de rug naar de kandidaten toe. We luisteren vol aandacht naar wat de goden in de aanbidding hebben. Eerst komt een god, die je vertelt dat je onder zijn heerschappij recht hebt op een zorgeloos bestaan. Die god zit momenteel voor de PvdA in de regering van Nederland. En iedereen die vindt dat hij tekort komt, drukt op de knop. Dan komt er een god die zegt, dat je bij Hem alle ruimte krijgt om jezelf rijk te maken. Die is meer van de VVD, zeg maar. En iedereen die rijk zijn als droom heeft, drukt op de knop. En als laatste komt er een god, die met een aantal strenge eisen komt... Die zit dus niet bij ons in de regering.

Nu is het gekke van God, dat je Hem niet in een doosje kunt stoppen. De echte God komt op voor de rechten van de armen, én gunt je graag welzijn en geluk, én heeft zo zijn strenge kanten. De beste samenvatting heeft Hij misschien zelf een keer gegeven, toen Mozes vroeg hoe hij Hem moest beschrijven voor de mensen om hem heen. Toen zei God: 'Ik ben wie Ik ben.' Dat is een raar antwoord, want wat zeg je daarmee? Toch hoop ik dat dit antwoord jou genoeg triggert om een klap op de rode knop te geven. En terwijl je stoel gaat draaien kijk je over je schouder om te zien wie er staat... en het is Jezus van Nazareth, koning van de wereld.

Vergeet alles wat je geleerd hebt. Vergeet alles waar je bang voor bent. Vergeet al je verborgen verslavingen. Luister niet langer naar de twijfel en het cynisme. God bestaat, Hij is er, Jezus is er, Hij bestaat. In de woorden van Paulus: [3] '[God heeft zijn] eeuwenoude plan verwezenlijkt in Christus Jezus, onze Heer, in wie wij vrijelijk toegang hebben tot God, vol vertrouwen

door ons geloof in hem.' Vrije toegang. Door Jezus van Nazareth, koning van de wereld. En de rode knop is het geloof.

Als je inderdaad door Jezus de Messias vrije toegang hebt tot God, **[4]** dan vergistte ik mij toen ik dacht dat ik eerst mijn zonden moest tellen. Ze houden mij niet tegen. Er zijn genoeg momenten waarop het goed is om jezelf te onderzoeken en er zijn zeker momenten waarop het goed is om je heel concreet bewust te zijn van wat er mis is, maar het moment dat je voor God verschijnt verdwijnt het als sneeuw voor de zon. Het hele punt is dat wanneer Hij als Jezus de Messias naar je toekomt, dat je dan niet moet denken dat er nog iets is wat Hem tegenhoudt. Er is niets wat God kan tegenhouden om jou naar zich toe te brengen, wanneer Hij zegt dat je in Jezus vrije toegang hebt tot Hem.

En er is ook geen andere manier waarop je bij God kan komen. Zonden houden Hem niet tegen, goede werken brengen jou niet dichterbij. Maar er zijn ook geen trucs die je bij God kunnen brengen. **[5]** Ik deed net alsof Nederlandse politieke partijen een eigen god hebben. Dat is natuurlijk helemaal niet zo. God mag zich van Nederlanders niet met politiek bemoeien en met wel veel meer dingen niet. God hoort achter de voordeur, in je privéleven. En kijk eens aan: als het nog over geloven gaat, zoeken we God inderdaad achter de voordeur. Dat kan dan in de kerk zijn, of in andere vormen van je openstellen voor een hogere werkelijkheid. Maar dat is allemaal niet hetzelfde als koning Jezus. Want Hij ging door het stof in de straten van Jeruzalem, midden in deze wereld. Bij Hem moet je wezen voor God, geen trucs.

Maar in Hem ben je er dan ook. Er zijn geen muren meer, geen drempels tussen jou en God. **[6]** Paulus kan daar vrij absoluut over spreken: 'Wat zal ons scheiden van de liefde van Christus? Tegenspoed, ellende of vervolging, honger of armoede, gevaar of het zwaard?' Het antwoord dat Paulus zelf heeft op deze vraag, is niets, niets, helemaal niets zal ons scheiden van de liefde van Christus. Daarmee staat hij er wat anders in dan wij. Voor ons zijn tegenspoed, ellende en gevaar barrières op de weg naar God. Nu zegt Paulus niet dat ze er niet zijn, tegenspoed en ellende en gevaar. Integendeel, hij weet er alles van. Ze zijn alleen geen barrière, want: Jezus van Nazareth, koning van de wereld. Hij is door tegenspoed, ellende en gevaar heen gebroken en nu is de weg vrij.

God is vriendelijk en God is eerlijk en God is streng – maar Hij is dat allemaal op de manier van Jezus Christus, in Jezus Christus, als Jezus Christus. Hou jezelf niet voor de gek, alsof er nog van alles moet gebeuren, voordat je bij God bent. Je hebt vrije toegang tot God door Jezus van Nazareth,

koning van de wereld. En de rode knop is het geloof. En dit is de boodschap van Efeziërs 3, 12, en ik gebruik het als basis voor wat ik wil zeggen over 3, 10-11.

Heb jij nog plannen voor het nieuwe seizoen? **[7]** Eind augustus is toch een soort 1 januari geworden, een moment om vooruit te kijken. Je zal maar aan een nieuwe school beginnen, of aan een nieuw schooljaar. Of misschien is er voor jou niets nieuws en voel je weerstand om weer in dezelfde tredmolen te stappen. Misschien wil je toch voor de aardigheid jouw plannen eens tegen het plan van God aanhouden. Nee, ik ga niet doen alsof ik precies weet wat God van jou wil. Maar ik heb wel een aardig idee van de richting, van het kader dat hij je geeft. **[8]** Efeziërs 3, 10: 'Zo zal nu door de kerk de wijsheid van God in al haar schakeringen bekend worden aan alle vorsten en heersers in de hemelsferen, naar het eeuwenoude plan dat hij heeft verwezenlijkt in Christus Jezus onze Heer.'

Ik geef meteen toe: op het eerste gezicht heeft zo'n uitspraak niet veel van doen met jouw nieuwe school of met de dagelijkse sleur van jouw werk. Want het gaat niet over jou en je dagelijks leven, maar over de kerk en over heersers in de hemelsferen. Maar mag ik je vragen om even geduld te hebben met Paulus? **[9]** Eerst even die vorsten en heersers in de hemelsferen: waar heeft de Bijbel het over? Gaat het hier inderdaad over een soort van tussenwereld, van geesten enzo? Vaag. Vaag, en voor sommige mensen: aantrekkelijk, en voor andere mensen: achterlijk. Ik heb een alternatief leesvoorstel. Ik stel voor dat je zulke uitdrukkingen als 'vorsten en heersers in de hemelsferen' leest als 'de politieke en economische en religieuze en filosofische machten van de dag.' **[10]** En dat leesvoorstel kun je ook toepassen in bijbelboeken als de evangeliën en Openbaring.

Bijbelschrijvers hebben twee redenen om die concrete machten met wat abstracte woorden aan te duiden. Reden één: ze hebben nogal wat concrete macht. Als jij hardop gaat zeggen: 'Jezus heeft de keizer onttroond,' dan krijg je natuurlijk wel de geheime dienst op je dak. Dus gebruik je gecodeerde taal, alleen te begrijpen voor de lezer die op dezelfde golflengte zit. Reden twee: het gaat ook niet om de keizer. Dat wil zeggen: het feit dat Jezus Koning van de wereld geworden is betekent wel degelijk dat de keizer naar Hem moet luisteren, maar het betekent niet dat de christenen een coup poging gaan plegen - om een ander mens op de troon te krijgen. In die zin gaat het niet om mensen, maar om de macht die ze vertegenwoordigen. En dat benoemt de Bijbel precies met wat abstractere woorden als 'vorsten en heersers in hemelsferen.'

Even tussen haakjes: dat het intussen wel degelijk om concrete macht gaat is in de Bijbel overdonderend duidelijk, elke keer dat Jezus 'Heer' wordt genoemd. In die titel komen twee werelden bij elkaar. Er zit een echo in van de naam van de God van Israël. Hij zei zelf dat Hij Jahwe heette, 'Ik ben wie Ik ben.' Israël had zo'n eerbied voor die naam, dat ze ervoor kozen die naam niet hardop te noemen, maar te vervangen door een titel, namelijk: Heer. Da's de echo in Jezus' titel 'Heer.' En er zit ook een claim in. Want 'Heer' was de titel, die gereserveerd was voor de keizer. Als je ging bidden en je begon met 'Heer,' dan dacht iedereen dat je tot de keizer ging bidden. Maar christenen, en Jezus zelf, claimen dat een ander echt en alleen Heer is: Jezus van Nazareth, koning van de wereld. En aan deze Heer is alles onderworpen, de keizer, je werk, je opleiding, je ouders, de wereld, jij zelf.

Goed, jouw plannen en Gods plan. Het is dus Gods plan dat zijn wijsheid in al haar schakeringen bekend zal worden aan alle mogelijke machten. En dan: door de kerk. **[11]** Oké. Nu heb ik wel eens een mailtje gestuurd naar de burgemeester, of we ergens voor konden bidden voor zijn werk en voor de stad. Ik kreeg een keurig mailtje terug trouwens, punt voor Den Oudsten. Maar zou Paulus dat bedoelen? Zou God dat bedoelen? God heeft een plan. Hij heeft dat verwezenlijkt in Jezus van Nazareth, koning van de wereld. En nu zal Gods wijsheid in al haar schakeringen bekend worden aan alle machten – door de kerk. Dat lijkt mij, op z'n minst, een kwetsbaar plan. Maar het is wel Gods plan.

Ik denk dat voor ons gevoel de kerk een soort voorportaal van de hemel is. Nou ja, als het goed is, dan. Concreet: op zondag ga je naar de kerk. Je gaat op een apart gezette dag naar een apart gezet gebouw, waar je de wereld achter je laat om God te ontmoeten. Als ik dat zo zeg, dan wil ik dat het al een beetje gaat kriebelen, omdat je net van Paulus hebt gehoord dat je in Christus Jezus, onze Heer, vrije toegang hebt tot God. Vrij: dat wringt met het idee dat het om een bijzondere tijd en een bijzondere plaats zou gaan. Maar het gaat helemaal jeuken als Paulus hier inderdaad bedoelt wat hij zegt: dat het Gods plan is dat Hij door de kerk zijn wijsheid zichtbaar maakt in de wereld. Want dan is de beweging niet: uit de wereld gaan wij in de kerk naar God toe, maar: in de kerk gaat God naar de wereld toe. Weet je, je hoeft er geen tegenstelling van te maken. Het kan ook om twee kanten van de medaille gaan. Maar Paulus zet de schijnwerpers hier op die ene zijde. De beweging God – kerk – wereld. **[12]**

Hier in de Oosterkerk typeren we ons zelf met drie trefwoorden: mensen – kringen – Oosterpark. Gods plan om zijn wijsheid door de kerk in de wereld bekend te maken zit in dat derde trefwoord, 'Oosterpark.' Want dat staat voor het idee dat jij iets hebt bij te dragen aan je omgeving.

Nu weet je dus wat jij kunt bijdragen. Gods wijsheid bekend maken. Nou kan ik me voorstellen dat je jezelf daar, om zo te zeggen, te dom voor vindt. Gods wijsheid, toe maar. En je ziet jezelf niet echt als iemand om die wijsheid bekend te maken. Weet je, dat is een goed begin. Want dan geef je God de ruimte om zelf een invulling te geven. En dat begint met Jezus van Nazareth, koning van de wereld. Blijf over je schouder kijken naar wie Hij is. Laat de Geest die Hem dreef en stimuleerde en inzicht gaf ook jou energie geven en stimuleren en wijs maken. En als je er zo in zit, dan deel je de ervaring van Paulus. Die zat in de gevangenis. Hoe kon hij zo ooit Gods wijsheid bekend maken? Paulus moest ontdekken: het gaat er niet hoe ik denk dat het moet. Juist als ik klein ben, kan God groot zijn. Een goed begin.

Vervolgens, dankjewel Paulus, gaat het wel over 'de wijsheid van God, in al haar schakeringen.' **[13]** Veelkleurige wijsheid. In Mekka staat de Ka'aba, een rots, een zwarte kubus. Voor mijn idee een goed beeld van de Islam, met een massief godsbeeld, met een dode inspiratieleer, met een onpersoonlijke waarheid. De wijsheid van God is rijk geschakeerd. Een diamant met veel facetten. Een regenboog met veel kleuren. Bij de God die zichtbaar is in Jezus Christus is zijn macht gedragen door liefde, blijkt zijn barmhartigheid ten diepste rechtvaardigheid, is ons dagelijks gerotzooi opeens deel van een groter plan. Met als gevolg dat zijn wijsheid een plek kan vinden in wat jij doet, vandaag en morgen en dit nieuwe seizoen.

Heb jij nog plannen voor het nieuwe seizoen? Hier is er eentje. Doe precies het omgekeerde van wat ik als kind deed. Ik ging aan het eind van de dag op zoek naar wat ik fout had gedaan. Ga jij nou in het nieuwe seizoen aan het begin van elke dag naar God toe en vraag Hem om jou die dag één moment te geven, waarop jij iets van zijn veelkleurige wijsheid bekend kunt maken. Of eigenlijk, omdat ik denk dat Hij je die gelegenheden al lang en breed geeft: vraag Hem om jou die dag één moment bewust te maken, dat je hier de gelegenheid hebt om iets van zijn wijsheid door te geven, iets van zijn almacht, wijsheid, goedheid, gerechtigheid, barmhartigheid en waarheid te laten stralen. Of nog weer anders: mensen iets doorgeven van Jezus Christus, de vrije toegang tot God, of ook: voorkomen dat ze Hem nog verder kwijtraken. En daarbij bid ik jou en mezelf toe, wat Paulus de kerk in Efeze wenst: **[14]** 'Moge God vanuit zijn rijke luister uw innerlijke wezen kracht en sterkte schenken door zijn Geest, zodat door uw geloof Christus kan gaan wonen in uw hart, en geworteld en gegrondvest blijft in de liefde.'

(Nog één punt, tussen haakjes: in deze preek heb ik geprobeerd het gedachtengoed van Zondag 32 van de Catechismus in de wereld van vandaag een plek te geven. De laatste vraag van die Zondag gaat als volgt: 'Kunnen zij dan behouden worden, die in hun goddeloos en ondankbaar leven

voortgaan en zich niet tot God bekeren? Beslist niet, want de Schrift zegt dat een onkuise, afgodendienaar, dief, gierigaard, dronkaard, lasteraar, oplichter, of een dergelijke zondaar, het koninkrijk van God niet beërven zal.' Daar heb je die strenge kant van God, maar die strengheid moet je niet bij God vandaan houden, maar je juist naar Jezus Christus toe duwen. Luister maar naar de andere vraag en het antwoord daarbij in deze Zondag.

'Nu wij uit onze ellende, zonder enige verdienste van onze kant, alleen uit genade door Christus verlost zijn, waarom moeten wij dan nog goede werken doen? Omdat Christus ons niet alleen met zijn bloed gekocht en vrijgemaakt heeft, maar ons ook door zijn Heilige Geest vernieuwt tot zijn beeld, opdat wij met ons hele leven tonen, dat wij God dankbaar zijn voor zijn weldaden en opdat Hij door ons geprezen wordt. Vervolgens om zelf uit de vruchten zeker te zijn van ons geloof en om door onze godvrezende levenswandel ook onze naasten voor Christus te winnen.' Daar heb je Gods plan, dat jij mag merken dat Hij je inschakelt om zijn wereld te vernieuwen.

Amen.